

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Філологічний факультет

Кафедра журналістики

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Декан філологічного факультету

доц. Ярослав Редька

« ____ » _____ 2024__ року

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Медіакритичні студії»
вибіркова

Освітньо-професійна програма «Журналістика та кросмедійність»

Спеціальність 061 Журналістика

Галузь знань 06 Журналістика

Рівень вищої освіти перший бакалаврський

Філологічний факультет

Мова навчання

українська

Чернівці 2024 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Медіакритичні студії» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Журналістика та кросмедійність» (спец. 061 «Журналістика»), затвердженої Вченою радою Чернівецького університету (протокол № 8 від 6 травня 2024 року).

Розробники: _____ к.н.с.к., доц. Шутяк Л.М. _____
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Викладачі: _____ к.н.с.к., доц. Шутяк Л.М. _____
(П.І.Б. авторів, посада, науковий ступінь, вчене звання)

Погоджено з гарантом ОП й затверджено
на засіданні кафедри журналістики
Протокол № 1 від 12 серпня 2024 року

Завідувач кафедри _____ Василик Л.Є. _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Схвалено методичною радою філологічного факультету протокол № 1 від
12 серпня 2024 року

Голова методичної ради
філологічного факультету

Антофійчук А. М.

©Шутяк Л.М.,
2024 рік

Метою дисципліни є з'ясувати роль медіакритики в інформаційному просторі України та стан сучасних медій; розкрити основні положення міжнародних стандартів якісних медіа, а також сформулювати журналіста-професіонала, який здатен критично осмислювати отриману інформацію.

Дисципліна «Медіакритичні студії» призначена для підготовки фахівців за освітньо-професійною програмою «Журналістика та кросмедійність» спеціальності 061 Журналістика. Вивчення цієї дисципліни є складовою професійної підготовки майбутніх фахівців, оскільки дозволяє орієнтуватися у роботі медіа та визначати рівень дотримання журналістських стандартів та етики.

Пререквізити:

ППО23. Сучасна публіцистика

П5. Виробнича практика

Результати навчання.

Навчальна дисципліна «Медіакритичні студії» спрямована на забезпечення та засвоєння таких *загальних і спеціальних компетентностей*:

Загальні:

ЗК01. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК04. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК03. Здатність бути критичним і самокритичним.

Фахові:

СК01. Здатність застосовувати знання зі сфери соціальних комунікацій у своїй професійній діяльності.

СК06. Здатність до провадження безпечної медіа діяльності.

У результаті засвоєння змісту навчальної дисципліни студент має набути таких *програмних результатів навчання*:

ПР03. Оцінювати свій чи чужий інформаційний продукт, інформаційну акцію, що організована й проведена самостійно або разом з колегами.

ПР09. Оцінювати діяльність колег як носіїв прав і обов'язків членів суспільства, представників громадянського суспільства.

ПР18. Використовувати необхідні знання й технології для виходу з кризових комунікаційних ситуацій на засадах толерантності, діалогу й співробітництва.

Опис навчальної дисципліни
Загальна інформація про розподіл годин

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	4	7	3	90	14	-	16	-	58	2	залік
Заочна	4	7	3	90	6	-	4	-	58	2	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усь ого	у тому числі				
		л	п	л а б	і н д	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. ПРЕДМЕТ, ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ, ФУНКЦІЇ І ЖАНРИ МЕДІАКРИТИКИ											
Тема 1. Медіакритика як галузь журналістської діяльності. Історія поняття.	7	1	1			4	7	1	1			4
Тема 2. Функції медіакритики (інформаційно-комунікативна, пізнавальна,	7	1	1			5	7	1				5

регулятивна , корекційна, просвітницька)												
Тема 3. Жанрові форми української медіакритики (інформаційні, аналітичні, художня публіцистика в медіакритиці)	7	1	1		1	5	7	1	1			5
Тема 4. Соціальна роль медіакритики	7	1	1			5	7					5
Тема 5. Медіакритика: академічна, професійна та масова.	8	1	2			5	8				1	5
Тема 6. Розвиток медіакритики у світовому та українському інформаційному просторі.	9	2	2			5	9					5
Разом за ЗМ1	45	7	8	-	1	29	45	3	2	-	1	29
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. МЕДІАКРИТИКА ТА ЇЇ ПРОБЛЕМАТИКА											
Тема 7. Медіакритика й аудиторія медіа. Якісна і масова преса.	6	1	1			4	6	1			1	4
Тема 8. Розважальна функція сучасних медіа. Феномен	6	1	1			4	6					4

«жовтої» преси.												
Тема 9. Проблеми медіаекології.	6	1	1			4	6		1			4
Тема 10. Висвітлення теми насильства в сучасних медіа. Концепція соціально відповідальної преси.	6	1	1		1	4	6	1				4
Тема 11. Проблема замовної журналістики. Історія поняття «джинса». Її ознаки, види і наслідки.	6	1	1			4	6		1			4
Тема 12. Проблеми становлення і розвитку регіональної медіакритики. Аналіз зразків регіональних медіакритичних досліджень.	8	1	1			4	8	1				4
Тема 13. Роль медіакритики в корекції соціально-шкідливих стереотипів (етичних, расових, гендерних тощо).	7	1	2			5	7					5
Разом за ЗМ 2	45	7	8	-	1	29	45	3	2	-	1	29
Усього годин	90	14	16	-	2	58	90	6	4	-	2	58

Тематика лекційних занять з переліком питань

№	Назва теми з основними питаннями - план	Кількість годин
1.1.	<p>Тема 1. Медіакритика як галузь журналістської діяльності. Історія поняття ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення та суть медіакритики. 2. Історія розвитку медіакритики. 3. Сучасні тенденції та виклики медіакритики. 	1
1.2.	<p>Тема 2. Функції медіакритики (інформаційно-комунікативна, пізнавальна, регулятивна, корекційна, просвітницька) ПЛАН</p> <p>Основні функції медіакритики:</p> <ul style="list-style-type: none"> • інформаційно-комунікативна – аналіз та оцінка якості медіаконтенту, його достовірність та вплив на суспільство; • пізнавальна – сприяння розвитку медіаграмотності та критичного мислення серед споживачів інформації; • регулятивна – вплив на дотримання журналістських стандартів та етичних норм; • корекційна – виявлення помилок у медіапублікаціях, пропозиції щодо їх виправлення; • просвітницька – навчання аудиторії методам аналізу медіа, розкриття механізмів маніпуляції. <p>2. Співвідношення функцій медіакритики з функціями журналістики.</p>	1
1.3.	<p>Тема 3. Жанрові форми української медіакритики (інформаційні, аналітичні, художня публіцистика в медіакритиці) ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення та роль жанрового розмаїття в медіакритиці. 2. Основні жанрові форми української медіакритики. 3. Тенденції та перспективи розвитку медіакритичних жанрів в Україні. 	1
1.4.	<p>Тема 4. Соціальна роль медіакритики ПЛАН</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Медіакритика як інструмент суспільного контролю. 	1

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Вплив медіакритики на формування суспільної свідомості. 3. Майбутнє медіакритики: роль незалежних аналітичних центрів, фактчекінгу та громадянської журналістики. 	
1.5.	<p>Тема 5. Медіакритика: академічна, професійна та масова</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Види медіакритики. 2. Баланс між об'єктивністю та суб'єктивністю в медіакритиці. 3. Як соціальні мережі та цифрові платформи змінили формат медіакритики. 	1
1.6.	<p>Тема 6. Розвиток медіакритики у світовому та українському інформаційному просторі</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Виникнення та еволюція медіакритики у світовому контексті. 2. Зародження медіакритики: перші форми аналізу медіа у пресі та наукових дослідженнях. 3. Медіакритика в умовах незалежної України: поява спеціалізованих видань, проєктів, роль громадянського суспільства. 4. Вплив медіареформ, міжнародних організацій та громадських ініціатив на українську медіакритику. 	1
2.1.	<p>Тема 7. Медіакритика й аудиторія медіа. Якісна і масова преса</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль медіакритики у формуванні критичного мислення споживачів інформації. 2. Якісна і масова преса: особливості та відмінності. 3. Виклики медіакритики у роботі з різними типами аудиторії. 	1
2.2.	<p>Тема 8. Розважальна функція сучасних медіа. Феномен «жовтої» преси</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Визначення розважальної функції медіа та її значення для аудиторії. 2. Вплив цифрових платформ та соціальних мереж на розвиток розважального контенту. 3. Феномен «жовтої» преси: історія та особливості. 4. Вплив «жовтої» преси на суспільство та перспективи розважального контенту. 	1

2.3.	Тема 9. Проблеми медіаекології <i>ПЛАН</i> 1. Поняття медіаекології та її значення у сучасному світі. 2. Основні проблеми медіаекології: інформаційне перевантаження, фейкові новини, токсичність медіасередовища. 3. Шляхи покращення медіаекології та відповідальне споживання контенту.	1
2.4.	Тема 10. Висвітлення теми насильства в сучасних медіа. Концепція соціально відповідальної преси <i>ПЛАН</i> 1. Проблема висвітлення теми насильства в сучасних медіа. 2. Принципи етичного висвітлення: як подавати інформацію без розпалювання страху та агресії. 3. Приклади відповідального та безвідповідального висвітлення насильства у медіа. 4. Концепція соціально відповідальної преси як альтернатива сенсаціям.	1
2.5.	Тема 11. Проблема замовної журналістики. Історія поняття «джинса». Її ознаки, види і наслідки <i>ПЛАН</i> 1. Поняття замовної журналістики та історія «джинси». 2. Ознаки замовних матеріалів: відсутність чіткої межі між журналістським матеріалом і рекламою, маніпулювання фактами. 3. Наслідки замовної журналістики для медіа та суспільства.	1
2.6.	Тема 12. Проблеми становлення і розвитку регіональної медіакритики. Аналіз зразків регіональних медіакритичних досліджень <i>ПЛАН</i> 1. Особливості регіональної медіакритики в порівнянні з національною: специфіка контенту, аудиторії та соціально-політичних умов. 2. Роль медіа в регіонах: як місцеві медіа формують суспільну думку та культурні норми.	1

2.7.	<p>3. Проблеми та виклики регіональної медіакритики.</p> <p>4. Огляд конкретних прикладів регіональних медіакритичних досліджень: методи, підходи та основні результати.</p> <p>5. Висновки та рекомендації для подальшого розвитку регіональної медіакритики: роль громадських організацій, освітніх ініціатив і медіаграмотності.</p> <p>Тема 13. Роль медіакритики в корекції соціально-шкідливих стереотипів (етичних, расових, гендерних тощо)</p> <p><i>ПЛАН</i></p> <p>1. Медіакритика як інструмент боротьби зі стереотипами.</p> <p>2. Види стереотипів і їх медіаприсутність.</p> <p>3. Вплив медіакритики на медіаіндустрію та журналістські стандарти: роль критичних журналістських ініціатив, фактчекінгу та соціальної відповідальності.</p>	2
------	--	---

Тематика практичних (семінарських) занять з переліком питань

№	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Жанрові форми української медіакритики (інформаційні, аналітичні, художня публіцистика в медіакритиці)</p> <p><i>Вид роботи: аналіз маніпулятивних технік у медіа (розбір кейсів)</i></p> <p>Обрати 2 публікації з різних медіа на одну й ту саму тему (наприклад, політичну подію, міжнародний конфлікт, економічну кризу). Проаналізувати, які маніпулятивні техніки використовуються в текстах (емоційні тригери, підміна понять, виривання цитат із контексту тощо).</p> <p>Формат виконання: есе (1000-1500 слів) з прикладами і розбором.</p> <p><i>Критерії оцінювання:</i> Глибина аналізу, аргументованість висновків, використання теоретичних понять із курсу.</p>	3
2	<p>Проблеми медіаекології</p> <p><i>Вид роботи: Фактчекінг новин</i></p> <p>Знайти новину, яка широко обговорюється у медіа (можна з соцмереж або популярних</p>	3

	<p>медіа). Перевірити її достовірність за методикою фактчекінгу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • перевірити першоджерело; • порівняти з офіційними даними; • використати інструменти фактчекінгу (наприклад, stopfake, google fact check); • оцінити, чи є новина маніпулятивною або фейковою. <p>Формат виконання: звіт (800-1200 слів) із зазначенням методики перевірки. <i>Критерії оцінювання:</i> Точність перевірки, чіткість викладу, аргументованість висновків.</p>	
3	<p>Проблема замовної журналістики. Історія поняття «джинса». Її ознаки, види і наслідки</p> <p><i>Вид роботи:</i> моніторинг медіавласності та впливу на контент</p> <p>Вибрати одне медіа (телеканал, онлайн-видання або газету) та дослідити його власників. Проаналізувати, як власники можуть впливати на редакційну політику видання, які є потенційні конфлікти інтересів.</p> <p>Формат виконання: презентація (10-12 слайдів) із аналізом конкретних прикладів контенту медіа.</p> <p><i>Критерії оцінювання:</i> Глибина дослідження, якість джерел, логічність висновків.</p>	3
4	<p>Медіакритика й аудиторія медіа. Якісна і масова преса</p> <p><i>Вид роботи:</i> дослідження журналістської етики</p> <p>Проаналізувати конкретний журналістський матеріал (розслідування, репортаж, інтерв'ю) з точки зору професійної етики. Оцінити його відповідність журналістським стандартам (об'єктивність, баланс думок, відокремлення фактів від коментарів, дотримання етичного кодексу).</p> <p>Формат виконання: аналітична стаття (1000-1500 слів).</p> <p><i>Критерії оцінювання:</i> Глибина етичного аналізу, використання теоретичних підходів, аргументованість.</p>	3
5	<p>Розвиток медіакритики у світовому та українському інформаційному просторі</p>	4

	<p><i>Вид роботи: Вплив алгоритмів соцмереж на медіаспоживання (експеримент)</i></p> <p>Дослідити, як працюють алгоритми соцмереж (Facebook, Instagram, TikTok, X/Twitter) та як вони впливають на інформаційну картину світу користувачів. Проведіть експеримент:</p> <ul style="list-style-type: none"> • створити два акаунти з різними інтересами; • протягом тижня фіксувати, які новини та матеріали з'являються в стрічці; • проаналізувати, як формується «інформаційна бульбашка». <p>Формат виконання: Дослідницький звіт (1200-1500 слів) із графіками або таблицями.</p> <p><i>Критерії оцінювання:</i> Оригінальність дослідження, аргументованість, якість аналізу даних.</p>
--	--

Завдання для самостійної роботи студентів

№	Назва теми	Кількість годин
1	<p>Порівняльний аналіз заголовків</p> <p>Оберіть одну важливу подію (наприклад, політичний скандал, протест, міжнародну кризу) та знайдіть 5-7 заголовків із різних медіа. Проаналізуйте, як формується настрій заголовка (нейтральний, сенсаційний, маніпулятивний, провокативний). Визначте, які мовні прийоми використовуються для впливу на читача. Зробіть висновок, як заголовок впливає на сприйняття події.</p> <p>Формат виконання: письмовий аналіз (800-1000 слів) із прикладами.</p> <p><i>Критерії оцінювання:</i> глибина аналізу, аргументованість висновків, використання понять із курсу.</p>	10
2	<p>Реконструкція події: різні перспективи</p> <p>Виберіть одну подію, про яку писали різні медіа (наприклад, вибори, конфлікт, економічну реформу).</p> <p>Проаналізуйте, як цю подію висвітлюють три різні медіа (наприклад, державне медіа, незалежне видання та пропагандистський ресурс).</p> <p>На основі отриманих даних напишіть власний збалансований матеріал про подію.</p> <p>Формат виконання: стаття (1000-1500 слів) з коментарем щодо відмінностей у висвітленні.</p>	12

	<i>Критерії оцінювання:</i> об'єктивність, глибина аналізу, логічність викладу.	
3	<p>Аналіз дезінформації та фейків</p> <p>Знайдіть у соцмережах або на сумнівних сайтах один інформаційний фейк. Проаналізуйте, які методи використані для його поширення (емоційний тиск, псевдонаукові аргументи, апеляція до авторитетів тощо). Розпишіть, як можна спростувати цей фейк, використовуючи достовірні джерела.</p> <p>Формат виконання: критичний аналіз (1000-1200 слів) із доказами та фактчекінгом.</p> <p><i>Критерії оцінювання:</i> якість джерел, аргументованість спростування, грамотне пояснення.</p>	12
4	<p>Аналіз висвітлення однієї теми у традиційних і нових медіа</p> <p>Оберіть важливу суспільну тему (наприклад, кліматичні зміни, вакцинація, штучний інтелект). Порівняйте, як про неї говорять традиційні медіа (ТБ, газети) та нові медіа (блогери, YouTube, TikTok). Визначте ключові відмінності: стиль подачі, формат, використання експертів, емоційне забарвлення.</p> <p>Формат виконання: аналітичний звіт (1000-1500 слів) із таблицею порівнянь.</p> <p><i>Критерії оцінювання:</i> глибина аналізу, структура, обґрунтованість висновків.</p>	12
5	<p>Створення власного фактчекінгового матеріалу</p> <p>Оберіть популярну тезу або твердження, яке часто з'являється у медіа (наприклад, «5G-шкодить здоров'ю» або «Іноземні агенти керують протестами»). Використовуючи перевірені джерела та фактчекінг-методи, створіть матеріал, що спростовує або підтверджує це твердження.</p> <p>Оформіть матеріал у форматі, зручному для соцмереж (карусель для Instagram, відео-скрипт для TikTok, короткий пост у Twitter/X).</p> <p>Формат виконання: текст (1000 слів) + візуальний концепт (наприклад, скріншоти слайдів або текст посту).</p> <p><i>Критерії оцінювання:</i> достовірність джерел, якість аргументів, адаптація під аудиторію соцмереж.</p>	12

№	Назва теми / кількість балів /форма контролю	Кількість годин
1	<p>Оберіть одну новинну статтю з будь-якого онлайн-видання та проаналізуйте її на предмет суб'єктивності. Визначте:</p> <ul style="list-style-type: none"> • чи є в тексті емоційно забарвлені слова? • чи дотримано баланс думок? • чи містяться у статті оціночні судження журналіста? <p>Формат виконання: короткий аналіз (500-700 слів) із цитатами з тексту. <i>Критерії оцінювання:</i> чіткість пояснень, приклади з тексту, грамотність висновків.</p>	1
2	<p>Перевірка інформації у соцмережах</p> <p>Знайдіть у соціальних мережах популярний допис із новинною інформацією. Виконайте базову перевірку його достовірності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • хто є джерелом інформації? • чи згадуються надійні першоджерела? • чи є підтвердження з інших авторитетних медіа? <p>Формат виконання: короткий звіт (500-700 слів) із посиланнями та висновком (права/фейк/маніпуляція). <i>Критерії оцінювання:</i> логічність перевірки, використання перевірених джерел, обґрунтованість висновків.</p>	1

* Індивідуальні завдання плануються, якщо передбачені навчальним планом, або за рішенням викладача

* ІНДЗ – для змістового модуля, або в цілому для навчальної дисципліни визначається викладачем, з урахуванням специфіки дисципліни.

Методи навчання

У роботі використовуємо словесні, наочні та практичні методи навчання, зокрема: лекцію, семінар, пояснення, розповідь, бесіду, спостереження, ілюстрацію, демонстрацію, практичні вправи, моделювання ситуацій.

За характером пізнавальної діяльності здобувача освіти застосовуємо інформаційно-рецептивний, репродуктивний, проблемний, евристичний, дослідний методи.

Система контролю та оцінювання

Система контролю та оцінювання проводиться в формі поточного та підсумкового контролю.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. У процесі вивчення дисципліни використовуємо такі методи поточного контролю: *контрольні роботи; групова робота, тести; презентації, аналіз медіайкейсів, метод мозкового штурму, моніторинг медій, робота в групах з платформами Padlet та Mentimeter, використання платформи Moodle, можливість неформальної освіти, створення журналістських матеріалів.*

Формами поточного контролю є індивідуальна та фронтальна перевірка, форма підсумкового контролю – екзамен.

Відповідно до «Положення про взаємодію формальної та неформальної освіти, визнання результатів навчання (здобутих шляхом неформальної та / або інформальної освіти, у системі формальної освіти) ЧНУ» (https://drive.google.com/file/d/1O7Chn1UqlqjW_JjybxDr-syswxxHuGOn/view) у процесі вивчення дисципліни здобувачу освіти може бути зараховано до 25% балів, отриманих за результатами неформальної та / або інформальної освіти з проблем, що відповідають тематиці курсу.

Розподіл балів

ЗМ 1 (30 балів)						ЗМ 2 (30 балів)						Підсумковий контроль (іспит)	Сума	
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	T13		
5	5	5	5	5	5	4	4	4	4	4	5	5	40	100

Критерії оцінювання підсумкового оцінювання

Оцінка А (90 – 100 балів) або „відмінно” виставляється за відповідь, яка містить вичерпне за сумою поданих знань розкриття усіх запитань, розгорнуту аргументацію кожного з положень, побудована логічно й послідовно, розкриває питання від його нижчих до вищих рівнів, а також містить приклади з художніх текстів, які дозволяють судити про повноту уявлень студента з поставленого питання. Відповідь повинна бути викладена гарною, багатою мовою, відзначатися точним вживанням термінів, містити посилання на засвоєну навчальну літературу.

Оцінка В (80 – 89 балів) або „добре” виставляється за відповідь, яка містить повне, але не вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, що містяться в білеті, скорочену аргументацію головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а розуміння теоретичних питань не підкріплює ілюстраціями з художніх текстів. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів.

Оцінка С (70 – 79 балів) або „добре” виставляється за відповідь, яка містить недостатньо вичерпне за сумою виявлених знань висвітлення запитань, що містяться в білеті, відсутня аргументація головних положень, допущено порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, а наведені приклади з

текстів не відповідають теоретичним моментам даного курсу. У відповіді допускаються стилістичні помилки, неточне вживання термінів, довільне витлумачення фактів. Крім того, таким балом може бути оцінений студент, який протягом семестру не виявляв відповідних знань з даного курсу, але на іспиті успішно відповів на поставлені теоретичні та практичні завдання.

Оцінка D (60 – 69 балів) або „задовільно” виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань, поверхово аргументує положення відповіді, у викладі допускає композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу, не ілюструє теоретичні положення прикладами з художніх текстів. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання.

Оцінка E (50 – 59 балів) або „задовільно” виставляється за відповідь, яка містить неповне за сумою виявлених знань висвітлення усіх запитань або за незнання окремого питання із загальної кількості поставлених. У викладі студента допущені композиційні диспропорції, порушення логіки й послідовності викладу матеріалу. Студент не може відтворити основні теоретичні положення, але наводить окремі приклади з художніх текстів. Мова відповіді рясніє помилками, наявне неправильне слово- й терміновживання, немає розуміння окремих літературознавчих термінів.

Оцінка FX (35 – 49 балів) або „незадовільно” виставляється у разі, коли студентом на протязі навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але його відповідь на іспиті містить неправильне висвітлення заданих питань, помилкову аргументацію, допускаються помилкові умовиводи, неправильне посилення на факти та їхнє витлумачення, мова близька до суржику, він також може бути оцінений незадовільно.

Оцінка F (1 – 34 бали) або „незадовільно” виставляється у разі, коли студентом протягом навчального семестру набрано недостатню кількість балів за змістові модулі, він не може бути допущеним до складання іспиту. У випадку, якщо студент допущений, але відповісти на поставлені запитання на іспиті він не може або відповідає неправильно, а також не може дати відповідь на жодне із поставлених додаткових запитань, така відповідь оцінюється незадовільно.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

100- бальна шкала	Оцінка за національн ою шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС	
		Оцінк а	Пояснення за розширеною шкалою
90-100	Відмінно	A	відмінно
80-89	Добре	B	дуже добре
70-79		C	добре

60-69	Задовільно	D	задовільно
50-59		E	достатньо
35-49	Незадовільно	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34		F	незадовільно з обов'язковим самостійним повторним опрацюванням освітнього компонента до перескладання

Перелік питань для самоконтролю навчальних досягнень студентів

1. Що таке медіакритика і яка її роль у сучасному суспільстві?
2. Які основні методи маніпуляції використовують медіа для впливу на аудиторію?
3. Як визначити, що новина є фейковою або містить дезінформацію?
4. Що таке медіавласність і як вона впливає на редакційну політику видання?
5. Які принципи журналістської етики важливо враховувати при створенні медіаконтенту?
6. Як алгоритми соціальних мереж впливають на формування інформаційних бульбашок?
7. У чому полягає різниця між об'єктивною журналістикою та пропагандою?
8. Як заголовки можуть маніпулювати сприйняттям інформації?
9. Які основні інструменти фактчекінгу можна використовувати для перевірки інформації?
10. Які загальні тенденції та виклики стоять перед сучасною медіакритикою?

Перелік питань для підсумкового контролю навчальних досягнень студентів

1. Характеристика поняття «медіакритика».
2. Предмет і завдання медіакритики. Види журналістської критики медіа.
3. Спеціалізація в медіакритиці: телекритика, критика радіо, критика періодики, мережева критика.
4. Академічна медіакритика в Україні.
5. Актуальні тенденції розвитку української медіакритики.
6. Масова медіакритика в Україні.
7. Медіакритика на ТБ.
8. Українські журналісти і публіцисти – критики медіа (коротка характеристика та приклади матеріалів).
9. Становлення медіакритики в Україні й за кордоном.
10. Професійні вимоги до журналіста – критика медіа.

11. Функції медіакритики, їх співвідношення з базовими функціями журналістики.
12. Свобода слова як одна із передумов розвитку медіакритики. Цензура та її модифікації як об'єкт аналізу медіакритики.
13. Проблема насильства в рамках медіакритичних досліджень.
14. Маніпулятивні технології медіа.
15. «Джинса» як об'єкт медіакритичного аналізу. Ознаки, види і наслідки «джинси».
16. Форми презентації творів медіакритики в медіа (колонки оглядачів у газетах і журналах, спеціальні програми і рубрики в телепрограмах, сайти і сторінки в інтернеті).
17. Жанри української медіакритики.
18. Значення медіакритики в період передвиборчих кампаній.
19. Можливості медіакритики у протидії маніпулятивному впливу медіа на масову аудиторію в політичних цілях.
20. Якісні та популярні медіа: точки дотику й протистояння.
21. Мережеві ресурси української медіакритики (коротка характеристика).
22. Розважальна функція сучасних медіа. Феномен «жовтої» преси.
23. Історія поняття «джинса». Ознаки, види і наслідки «джинси».
24. Соціальні медіа як середовище нової медіакритики.
25. Кіно- та літературна критика в Україні: як писати про культуру.
26. Роль медіаосвіти та її вплив на формування демократичного суспільства.
27. Медіакультура й масова культура.
28. Інклюзивність в медіа: нічого для нас без нас.
29. Журналіст та медіакритик: конфлікт інтересів.
30. Чому власникам медіа (не)потрібна медіакритика?
31. Проблеми та перспективи української медіакритики.

Рекомендована література

Основна

1. Вілберт К. Трамп і епоха постправди / К. Вілберт . – К. : Terra Incognita, 2019. – 136 с.
2. Миколаєнко А. Медіакритика в Україні: тенденції та перспективи розвитку [Електронний ресурс] / А. Миколаєнко // Український інформаційний простір. – 2020. – # 1. – С. 118-125. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ukrinfsp_2020_1_11
3. Миколаєнко А. Ю. Спеціалізована й популярна медіакритика: український досвід [Електронний ресурс] / А. Ю. Миколаєнко // Держава та регіони. Серія : Соціальні комунікації. – 2019. – № 2. – С. 40–44. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/drsk_2019_2_9
4. Потятиник Б. Концептуальна медіакритика Ніла Постмена: проекція на нові медіа [Електронний ресурс] / Б. Потятиник // Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика. – 2015. – Вип. 40. – С. 378–386. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Jur_2015_40_40

5. Потятиник Б. Медіакритика в системі журналістської освіти України: Львів – Київ – транзит [Електронний ресурс] / Б. Потятиник // Вісник Львівського університету. Серія : Журналістика. – 2017. – Вип. 42. – С. 54–61. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/VLNU_Jur_2017_42_10
6. Сулім, Анна Анатоліївна. Медіакритика в Україні: функції, тематика, проблематика [Текст] : автореф. дис. ... канд. наук із соц. комунікацій : 27.00.04 / Сулім Анна Анатоліївна ; Дніпропетр. нац. ун-т ім. Олеся Гончара, Ф-т систем і засобів мас. комунікації. – Дніпропетровськ, 2015. – 17 с.
7. Фенько Н. Корпоративна медіакритика в мережі: регіональний досвід [Електронний ресурс] / Н. Фенько // Діалог: медіа-студії. – 2018. – Вип. 24. – С. 169–179. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/dialog_2018_24_10
8. Шутяк Л. (2022). Битва за громадську думку: як Україна воює з Росією на інформаційному фронті [Електронний ресурс] // *Explainer*. – Режим доступу: <https://explainer.ua/bitva-za-gromadsku-dumku-yak-ukrayina-voyuye-z-rosiyeyu-na-informatsijnomu-fronti/>
9. Шутяк Л. (2021). Соціальні мережі як середовище фейків: що треба знати про Facebook [Електронний ресурс] // *Explainer*. – Режим доступу: <https://explainer.ua/sotsialni-merezhi-yak-seredovishhe-fejkiv-shho-treba-znati-pro-facebook/>
10. Шутяк Л. (2021). Як боротися з фейками: 7 практичних рекомендацій [Електронний ресурс] // *Explainer*. – Режим доступу: <https://explainer.ua/yak-borotися-z-fejkami-7-praktichnih-rekomendatsij/>
11. Шутяк Л. (2024). Як формувати в українців інформаційну гігієну / Л. Шутяк. – Режим доступу: <https://nashkiev.ua/technology/yak-formuvati-v-ukrainsiv-informatsiinu-gigienу>
12. Як розпізнати неправдиві новини і фейкові відео: поради експертки Лілії Шутяк. (2023). – Режим доступу: <https://acc.cv.ua/news/chernivtsi/yak-rozpiznati-nepravdivi-novini-i-feykovi-video-poradi-ekspertki-96933>
13. Froomkin, D. (2024). Billionaires have broken media: Washington Post’s non-endorsement is a sickening moral collapse / Dan Froomkin // *Salon*. – Режим доступу: <https://www.salon.com/2024/10/25/billionaires-have-broken-media-washington-posts-non-endorsement-is-a-sickening-moral-collapse/>
14. Karem, B. (2024). A return to facts over “fake” news / Brian Karem // *Salon*. – Режим доступу: <https://www.salon.com/2024/05/09/a-return-to-facts-over-fake-news/>
15. Truscott IV, L. K. (2024). The problem with reporting on Donald Trump is the press never took him seriously / Lucian K. Truscott IV // *Salon*. – Режим доступу: <https://www.salon.com/2024/10/08/the-problem-with-reporting-on-donald-is-the-press-never-took-him-seriously/>

Допоміжна

1. Шутяк, Л. (2021). Фейки в інтернеті й журналістські стандарти в контексті війни на Сході України. *Права людини та масмедіа в Україні*.

- Частина 3: Збірник конспектів лекцій. За ред. І. Виртосу, К. Шендеровського. Київ : Інститут журналістики, с. 220–226.
2. Allsop, J. (2023). What is media criticism for? / Jon Allsop // *Columbia Journalism Review*. – Режим доступу: https://www.cjr.org/the_media_today/media_criticism_will_bunch_column.php
  3. Robertson, C. T. (2023). Sources and drivers of news media criticism / Craig T. Robertson // *Reuters Institute*. – Режим доступу: <https://reutersinstitute.politics.ox.ac.uk/digital-news-report/2023/sources-drivers-news-media-criticism>
  4. Shutiak, L. (2019). Between Standards and Propaganda: Journalism Ethics in Times of Conflict (the example of Ukraine). *Communication conflicts: history, status-quo and perspectives in the media of Georgia, Ukraine and Germany*. Berlin : Institut für Publizistik- und Kommunikationswissenschaft an der Freien Universität Berlin, S. 86–95.
  5. Tabor, N., Wise, J. (2016). The Case Against the Media. By the Media / Nick Tabor, Jeff Wise // *New York Magazine*. – Режим доступу: <https://nymag.com/intelligencer/2016/07/case-against-media.html>

Посилання на інформаційні ресурси в інтернеті, відео-лекції, інше методичне електронне забезпечення:

- 1) Онлайн-видання про медіа MediaLab: <https://medialab.online>
- 2) Статті та журналістика даних: <https://texty.org.ua>
- 3) Редакторський портал: <https://redactor.in.ua>
- 4) Детектор медіа: <https://detector.media>

Політика академічної доброчесності

Викладання курсу «Медіакритичні студії», контроль й оцінювання знань і вмінь студентів спрямовані на дотримання вимог академічної доброчесності (*Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича* (<https://www.chnu.edu.ua/media/jxdfs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetsko-ho-natsionalno-ho-universytetu.pdf>), *Положення про виявлення та запобігання плагіату в Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича* (https://www.chnu.edu.ua/media/f5eleobm/polozhennya-pro-zarobihannia-plahiatu_2024.pdf).

Студенти несуть особисту відповідальність за випадки їхнього порушення, враховуючи плагіат, списування, підказування тощо. У разі виявлення академічної недоброчесності вперше бали, зараховані студентів/ці за виконане завдання, скасовуються. Повторна практика недоброчесності може призвести до анулювання всіх нарахованих за курс балів.